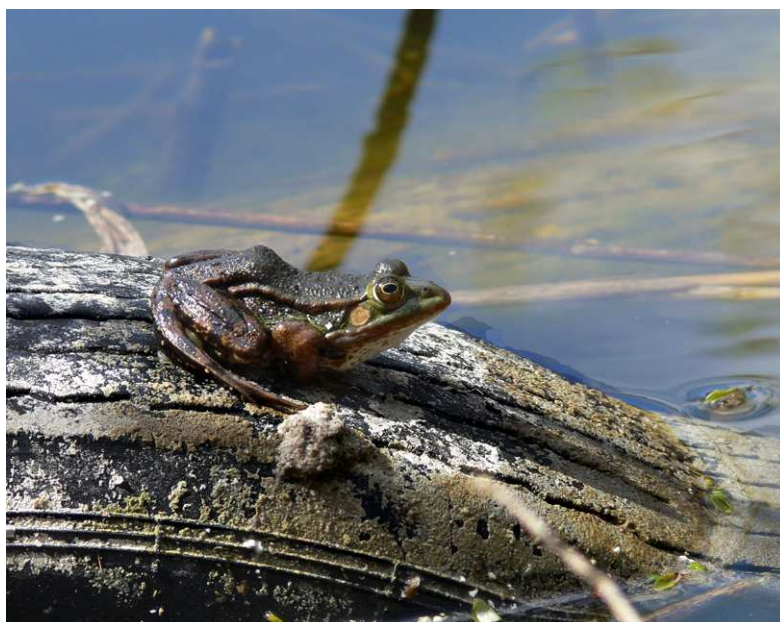

**EKSPERTYZA HERPETOLOGICZNA
Z
PRZEPROWADZONYCH OBSERWACJI
PRZYRODNICZYCH**

**OKOLIC ULICY JAGIELLOŃSKIEJ I POPRZECZNEJ
W OLSZTYNIE Obręb 15 działki nr:154, 155, 216/9, 218**

OLSZTYN
maj 2015

Ekspertyzę wykonał: **KRZYSZTOF MAJCHER**

CEL OPRACOWANIA:

Opracowanie (Ekspertyza) powstało na podstawie: (zlecenia) umowy o dzieło pomiędzy Przedsiębiorstwem Handlowo-Usługowym Pracownia Projektowa Mirosław Milejski ul.Gdańska10a/4/3 14-200 Iława a Krzysztofem Majcher zam. Ulica Aleja róż 28/1 10-151 Olsztyn.

Przedmiotem zlecenia jest: „Wykonanie ekspertyzy herpetologicznej i wizji lokalnej działki i zbiornika wodnego zlokalizowanego przy ulicy Jagiellońskiej i Poprzecznej (Obręb 15 dz. Nr: 154,155,216/9,218).”

PRZYRODNICZY OPIS MIEJSCA:

Miejsce objęte obserwacjami jest doliną zlokalizowaną pomiędzy ulicami : Jagiellońską - Erdmanowej oraz Poprzeczną –Abramowskiego. Miejsce to potocznie nazywane jest „ Górką Jasia” Wspomniana dolina jest pozostałością po dawnym gospodarstwie rolnym, znajdującym się w ciągu naturalnego obniżenia terenu oraz zlewni wód gruntowych i po opadowych, przebiegających od jeziora Pereszkowo do ulicy Jagiellońskiej, a dawniej aż do rzeki Łyny. Do niedawna istniejące oczka wodne i podmokłe fragmenty terenu znajdujące się w obrębie cmentarza komunalnego, były śladem po dawniejszych walorach tego otoczenia. Teren ten przed wielu laty, na całym odcinku od pobliskiego jeziora przez teren obecnego cmentarza, górkę Jasia a następnie przez łąki na terenie obecnego ośrodka PAN przy ulicy Bydgoskiej, a dalej przez ogródki działkowe koło stadionu Warmii i las miejski ze stadionem leśnym, był jednorodnym, naturalnym siedliskiem wielu gatunków roślin i zwierząt a ciąg zależności wód gruntowych został zmieniony po wybudowaniu ulicy Jagiellońskiej i cmentarza komunalnego. Zmienił się w związku z tym szlak migracji płazów, których siedliska uległy dużym zmianom.

Ulica Jagiellońska jako naturalna bariera przedzieliła trasę migracji zwierząt i zmieniła zależności wodne. Przyrodnicze walory tych okolic w urbanizowanej i przekształconej okolicy od lat ulegają do tej chwili ciągłej degradacji.

U podnóża ulicy Jagiellońskiej na wschodniej krawędzi zaśmieconej skarpy, znajduje się oczko wodne traktowane przez lokalnych mieszkańców jako wysypisko różnych odpadów. Najliczniej starych opon, złomu, gruzu i innych. Warstwy denne tego zbiornika są na tyle zanieczyszczone, że nie ma tam typowej dla takich miejsc roślinności wodnej Zachowane do niedawna (około 4 lata) w dostatecznym stanie oczka wodne na powstałym na początku lat sześćdziesiątych cmentarzu komunalnym, były naturalną enklawą bytowania i rozrodu chronionych płazów m.in. kumaka nizinnego, ropuchy zielonej i rzekotki drzewnej.

W chwili obecnej oczka te już nie istnieją (zostały zasypane). Pomimo tego faktu w pamięci migrujących zwierząt zachowały się te lokalizacje i nadal wędrują one do zakodowanych w pamięci miejsc dawnego rozrodu.. Teren cmentarza jest nadal miejscem, w którym odbywają cykliczne wędrówki płazy, dawniej liczniej występujące. Niektóre gatunki w poszukiwaniu miejsc rozrodu i żerowania, docierają także do omawianego zbiornika w dolinie „Górki Jasia”. Dotyczy to także wspomnianych powyżej chronionych gatunków, które wędrują po całej okolicy po odbytych godach w podmokłych okolicach jeziora Pereszkowo.

Zbiornik wodny w omawianej dolinie nazywanej także „Górką Jasia”, był w dawniejszych latach znacznie większy, a jego linia brzegowa została znacznie zmieniona w drugiej połowie lat siedemdziesiątych.. Zasypano znaczną część zbiornika wodnego i wyrównano naturalne obniżenie dna dolinki zasypując je ziemią. Utrudnia to spływ wód po opadowych zasilających wspomniany zbiornik wodny. Porastające zielenią stoki doliny są dogodnym schronieniem dla ptactwa. Północny stok doliny ma podłoże piaszczyste i jest nasłonecznionym fragmentem , w którym znajdują schronienie nieliczne jaszczurki zwinki wyłapywane przez wałęsające się koty. Odprowadzana w sposób niekontrolowany woda po opadach i roztopach z okolicznych zabudowań wyźłobiła w stokach doliny dzikie koryta nieuporządkowanych kaskad, które mają swoje ujście w wykopywanych rowach, zapewne do pozyskiwania piasku. Z przylegających do północnego stoku ogródków zabudowy szeregowej wyrzucane są odpady organiczne, gruz i śmieci. Cała dolina sprawia wrażenie niekontrolowanego wysypiska różnych odpadów i śmieci zwłaszcza we fragmentach gęsto porośniętych krzewami i w zbiorniku wodnym. Cały teren jest silnie zdegradowany i na stałe bytują w nim te gatunki, którym udało się dostosować do obecnie panujących realiów. Niekorzystne warunki panujące w zbiorniku wodnym nie gwarantują pomyślnego rozrodu płazom, ponieważ zanieczyszczenie wody ma silnie negatywny wpływ na rozwój larw płazów. Brakuje też naturalnej roślinności wodnej niezbędnej do żerowania tych larw. U występujących osobników można spodziewać się nie najlepszej kondycji zdrowotnej choć wykształciły w sobie zadziwiające cechy przetrwania. Dochodzi wprawdzie do rozrodu płazów, jednak panujące warunki mają negatywny wpływ na kondycję młodych osobników. Poprawienie warunków bytowania tych zwierząt rokuje poprawę ich kondycji i znacząco wpłynie na liczebność i rozwój bioróżnorodności.

ZESTAWIENIE NAPOTKANYCH GATUNKÓW:

Okres prowadzonych obserwacji trwał od końca lutego do połowy maja. Zmienne warunki pogodowe i termiczne nie sprzyjały wczesnej aktywności płazów. Pierwsze przebudzone ze snu osobniki odnotowano w drugiej połowie marca. Niskie temperatury nocy były przyczyną powolnego nagrzewania się wody i gruntu. Z tego powodu pierwsze gody płazów - ropuchy szarej, żaby trawnej i moczarowej odbywały się na początku kwietnia w krótkim okresie. W tym czasie były też obserwowane traszki zwyczajne. Pod koniec kwietnia przystąpiły do godów żaby zielone (wodna i jeziorkowa). Poza napotkanymi gatunkami płazów godujących w zbiorniku wodnym tzw. „Górki Jasia” w oczku wodnym stwierdzono obecność kokoszki wodnej i kaczki krzyżówki. Obserwowano też płazy przebywające na wędrowce po lądzie. Z powodu niekorzystnych warunków termicznych dla bardziej ciepłolubnych gatunków płazów (ropucha zielona, paskówka i rzekotka drzewna) informacje o występowaniu gatunków i ich liczebności mogą być nie pełne i wymagają weryfikacji w cieplejszych warunkach pogodowych.

Lp.	Gatunek	Miejsce napotkania	Uwagi
1	Żaba jeziorkowa (<i>Rana lessonae</i>)	zbiornik wodny „Górka Jasia”	nieliczne godujące
2	Żaba moczarowa (<i>Rana arvalis</i>)	Jw..	Średnio liczne godujące
3	Żaba trawna (<i>Rana temporaria</i>)	Jw.	Średnio liczne godujące
4	Żaba wodna (<i>Rana esculenta</i>)	Jw.	najliczniejsze godujące
5	Ropucha szara (<i>Bufo bufo</i>)	Jw.	Średnio liczne godujące
6	Traszka zwyczajna (<i>Triturus triturus</i>)	Jw.	Średnio liczne w wodzie
7	Ropucha zielona (<i>Bufo viridis</i>)	teren cmentarza oraz „Górka Jasia”	nieliczne na lądzie
8	Kumak nizinny (<i>Bombina bombina</i>)	Jez Pereszkowo	w wodzie 4 głosy
9	Rzekotka drzewna (<i>Hyla arborea</i>)	Jw.	nieliczne głosy
10	Jaszczurka zwinka (<i>Lacerta agilis</i>)	północny stok dolinki „Górka Jasia”	nieliczne na lądzie

Stan liczebny był szacowany w okresie rozrodczym i niedługo po nim. W przypadku ropuchy zielonej, kumaka i rzekotki drzewnej w trakcie wędrówek początków jego trwania. Stan liczebny w innej porze aktywności może być zmienny z uwagi na mobilność osobników poszczególnych gatunków, szczególnie istotne jest to w przypadku ropuch i kumaka nizinnego.

Określenie: Nieliczne dotyczy liczby od kilku do kilkunastu osobników

Średnio liczne – dotyczy liczby od kilkunastu do około 30 osobników

Najliczniejsze dotyczy liczby powyżej 30 osobników

WNIOSKI:

Tren poddany obserwacjom jest fragmentem nadal funkcjonującego miejsca występowania różnych gatunków zwierząt, w tym chronionych gatunków płazów. Jako jedno z nielicznych takich miejsc zlokalizowanych na obrzeżach miasta jest pozostałością po dawnych bardzo cennych przyrodniczo biotopach. Ten szczególny walor przyrodniczy, powinien zostać Rewitalizowany i zachowany w jak najlepszym stanie jako pozostałość po dawnych atrakcjach przyrodniczych miasta i jego okolic. Szczególna lokalizacja Olsztyna z kilkunastoma jeziorami w granicach administracyjnych, w otoczeniu wielu cennych przyrodniczo fragmentów terenu, jest unikatową wartością, podobnie jak mury miejskie starego miasta. Pozostałości po takich unikatowych warunkach środowiska są dowodem dawniejszych walorów całej okolicy. Niemal każda dzielnica miasta na jego obrzeżach posiada takie walory. Ma to niebagatelny wpływ na różnorodność przyrodniczą okolic i szczególną wartość całego regionu.

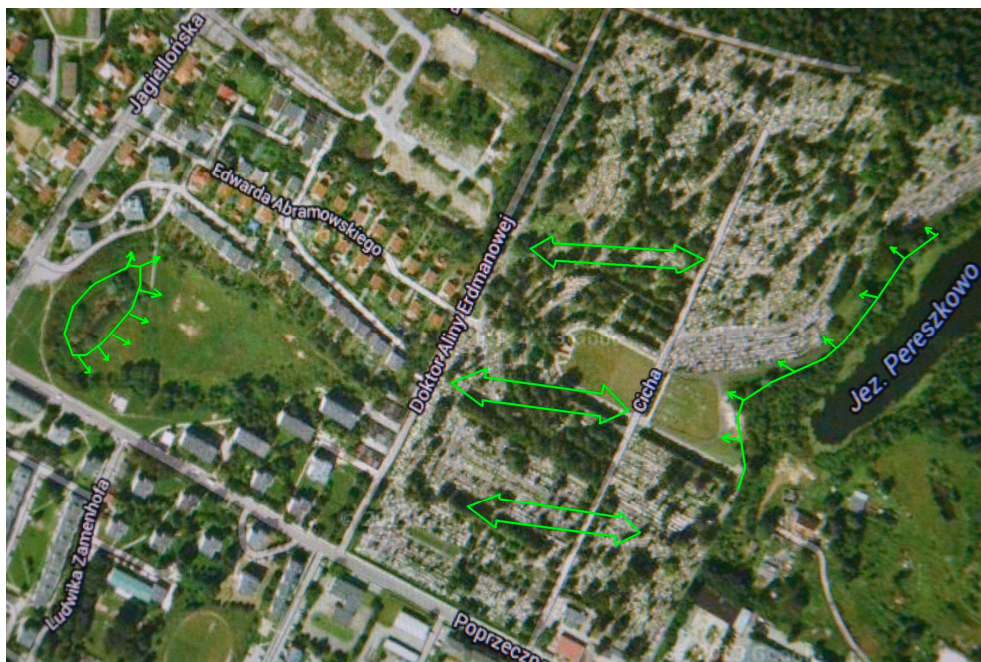
ZALECENIA DO REWITALIZACJI :

1. Plany zagospodarowania zielenią omawianego terenu są jedyną alternatywą do zachowania naturalnych warunków dla występujących zwierząt: owadów, płazów, gadów i ptaków. Dotyczy to zarówno Oczka wodnego jak i jego sąsiedztwa.
2. Cała dolina, łącznie ze zbiornikiem wodnym jest jednorodnym terenem, który powinien być odnowiony jako całość. Wcześniej dokonany, sztuczny i nie uzasadniony podział terenu budzi obawy o sposób jego zagospodarowania. Linia podziału działek przebiega przez ważny fragment zbiornika i dzieli jego dwa głębozki, które zapewniają stabilność zbiornika.
3. Zdewastowany przyrodniczo zbiornik wodny wymaga natychmiastowego oczyszczenia ze znajdujących się w nim odpadów głównie opon, złomu gruzu i innych.
4. Konieczne jest usunięcie warstwy dennej zbiornika, w którym zalegają osady szkodliwe dla środowiska. Niewielkie pogłębienie zbiornika w częściach zbiornika, w których znajdują się głębozki i fragmentu je łączącego.
5. Wskazane jest powiększenie zbiornika wodnego z jednoczesnym poprawieniem jego linii brzegowej. Linia brzegowa powinna być łagodnie pochylona o kącie około 20 stopni na całej długości.
6. Wskazane jest kontrolowane skanalizowanie wód po opadowych z pobliskich okolic, w celu zasilania wodą zrewitalizowanego zbiornika wodnego
7. Niezbędne jest uporządkowanie skarp doliny i zachowanie w stanie zbliżonym do dzikiego we fragmencie przylegającym do oczka wodnego przy ulicy jagiellońskiej jako naturalne miejsce dla zimujących płazów i gniazdujących ptaków.

FOTOGRAFIE:

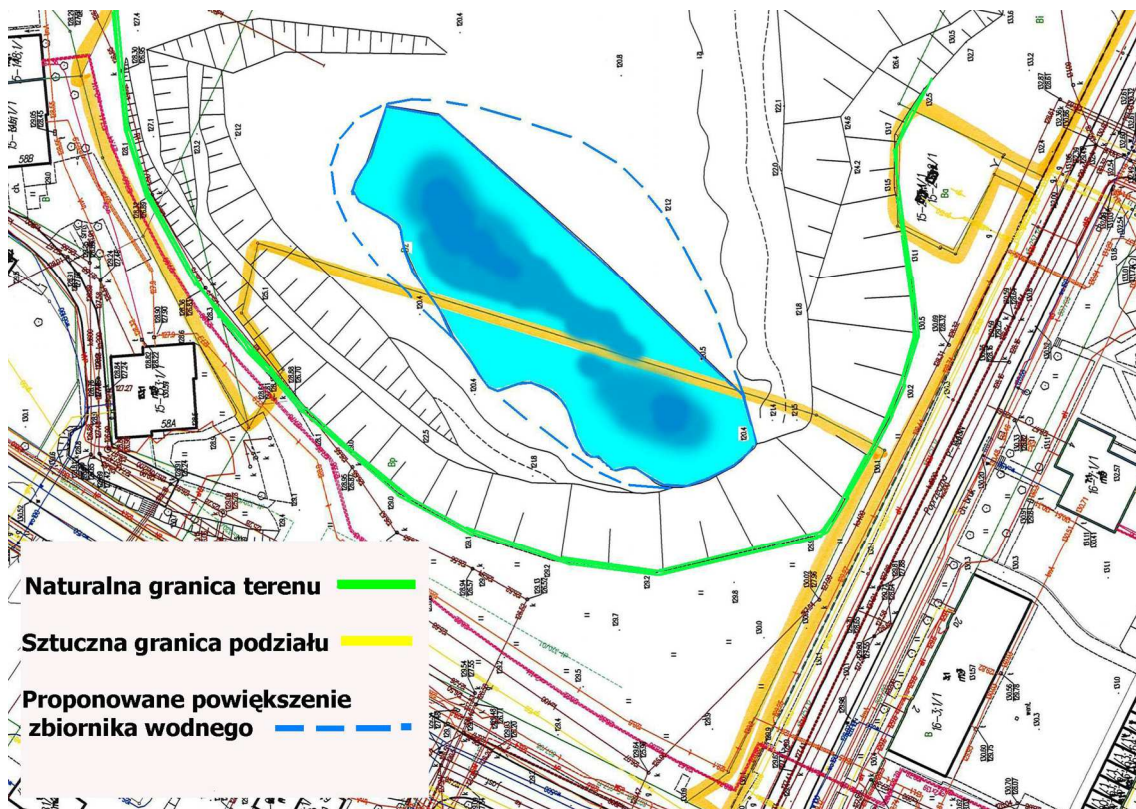
Fot. 1. Widok na lokalizację terenu obserwacji z przedstawionymi zależnościami wodnymi (niebieskie strzałki)

Fot. 2. Przedstawione zielonymi strzałkami kierunki migracji zwierząt i linią ciągłą z małymi strzałkami dyspersji młodych płazów.

Fot. 3. Proponowany fragment powiększenia zbiornika wodnego (linia przerywana)

Fot. 3 b. Mapka sytuacyjna z zaznaczoną batymetrią zbiornika wodnego i granicą działek.

Fot. 4. Zimowe zdjęcie Górkę Jasia. Zalegający śnieg wskazuje na miejsca spływu wód po opadowych.

Fot. 5. Zimowe zdjęcia z widokiem na ul. Jagiellońską.

Fot.6. Widok ze strony ulicy Poprzecznej.

Fot. 7. Widok na dolinę od strony Jagiellońskiej.

Fot. 8. Oczko wodne widok z brzegu w kierunku ul. Poprzecznej.

Fot. 9. Plażujące płazy na pokrytej glonami oponie.

Fot. 10. Grupka żab wodnych.

Fot. 11. Opony jako stały element zbiornika.

Fot. 12. Linia brzegowa zbiornika.

Fot. 13. Zbiornik zanieczyszczony z drugiej strony.